

ÜHINENUD RAHVASTE ORGANISATSIOON

A

Peaassamblee

Distr.
ÜLDOSA

A/RES/54/4
15. oktoober 1999

Viiekümne neljas istungjärg
Päevakorrapunkt 109

PEAASSAMBLEE VASTUVÕETUD RESOLUTSIOON

[ilma viiteta põhikomiteele (A/54/L.4)]

54/4. Naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsiooni fakultatiivprotokoll

Peaassamblee,

kinnitades veel kord Viini deklaratsiooni ja tegevusprogrammi¹ ning Pekingi deklaratsiooni² ja tegevusprogrammi³;

meenutades, et Pekingi tegevusprogramm toetas Viini deklaratsiooni ja tegevusprogrammi kohaselt naiste staatuse komisjoni algatatud protsessi, mille eesmärk on töötada välja naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsiooni⁴ fakultatiivprotokolli eelnõu, mis võiks jõustuda võimalikult kiiresti petitsiooniõiguse alusel;

¹ A/CONF.157/24 (I osa), III ptk.

² *Pekingis 4.–15. septembril 1995 toimunud neljanda naiste maailmakonverentsi aruanne* (Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni väljaanne, müüginumber E.96.IV.13), I peatükk, resolutsioon 1, lisa I.

³ Samas, II lisa.

⁴ Resolutsioon 34/180, lisa.

nentides, et Pekingi tegevusprogrammis kutsuti ka kõiki riike, kes ei ole veel konventsiooni ratifitseerinud või sellega ühinenud, üles seda võimalikult kiiresti tegema, et saavutada konventsiooni ülemaailmne ratifitseerimine aastaks 2000;

- 1) *võtab vastu ja avab allakirjutamiseks, ratifitseerimiseks ja ühinemiseks* konventsiooni fakultatiivprotokolli, mille tekst on lisatud resolutsioonile;
- 2) *kutsub* kõiki konventsioonile allkirjutanud, selle ratifitseerinud või sellega ühinenud riike võimalikult kiiresti protokollile alla kirjutama ja selle ratifitseerima või sellega ühinema;
- 3) *rõhutab*, et protokollis osalisriigid peaksid kohustuma järgima protokollis toodud õigusi ja menetluskordi ning tegema koostööd naiste diskrimineerimise likvideerimise komiteega protokollis kohaste menetluste kõigis etappides;
- 4) *rõhutab* samuti, et komitee peaks oma volitusi ja protokollist tulenevaid ülesandeid täites ka edaspidi lähtuma mitteselektiivsuse, erapooletuse ja objektiivsuse põhimõtetest;
- 5) *palub* komiteel korraldada koosolekuid, et täita oma protokollikohaseid ülesandeid pärast selle jõustumist lisaks konventsiooni artikli 20 alusel toimuvatele koosolekutele; selliste koosolekute kestus määratakse kindlaks ja vajaduse korral vaadatakse läbi protokollis osalisriikide koosolekul, tingimusel et peaassamblee selle heaks kiidab;
- 6) *palub* peasekretäril tagada töötajad ja vahendid, mis on vajalikud komitee protokollikohaste ülesannete tõhusaks täitmiseks protokollis alusel pärast selle jõustumist;
- 7) *palub veel*, et peasekretär lisaks peaassambleele konventsiooni staatuse kohta esitatavatesse regulaarsetesse aruannetesse teabe protokollis staatuse kohta.

28. plenaaristung
6. oktoober 1999

LISA

Naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsiooni fakultatiivprotokoll

Protokollis osalisriigid,

nentides, et Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjas kinnitatakse veel kord usku põhilistesse inimõigustesse, inimese väärikusse ja väärtustesse ning meeste ja naiste võrdsesse õigustesse;

mentides samuti, et inimõiguste ülddeklaratsioonis⁵ kuulutatakse, et kõik inimesed sünnivad vabade ja võrdsetena oma väärikuselt ja õigustelt ning et igaühel on õigus kõigile selles sätestatud õigustele ja vabadustele ilma vahetegemiseta, sealhulgas soopõhise vahetegemiseta;

meenutades, et inimõiguste rahvusvahelised paktid⁶ ja muud rahvusvahelised inimõigusi käsitlevad õigusaktid keelavad soolise diskrimineerimise;

meenutades veel naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsiooni⁴ (edaspidi *konventsioon*), milles selle osalisriigid mõistavad hukka naiste diskrimineerimise kõik vormid ja lepivad kokku, et järgivad kõigi asjakohaste vahenditega ja viivitamata naiste diskrimineerimise likvideerimise poliitikat;

kinnitades veel kord oma valmisolekut tagada naistele kõigi inimõiguste ja põhivabaduste täielik ja võrdne kasutamine ning võtta tõhusaid meetmeid nende õiguste ja vabaduste rikkumise vältimiseks,

on kokku leppinud järgmises.

Artikkel 1

Protokolli osalisriik (edaspidi *osalisriik*) tunnustab naiste diskrimineerimise likvideerimise komitee (edaspidi *komitee*) pädevust võtta vastu ja vaadata läbi artikli 2 kohaselt esitatud kaebused.

Artikkel 2

Kaebusi võidakse esitada selliste osalisriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvate üksikisikute või üksikisikute rühmade poolt või nende nimel, kes väidavad, et nad on konventsiooni osalisriigi poolse konventsioonis sätestatud õiguste rikkumise ohvrid. Kui kaebus esitatakse üksikisikute või üksikisikute rühmade nimel, peab see toimuma nende nõusolekul, välja arvatud siis, kui kaebuse esitaja suudab põhjendada nende nimel tegutsemist ilma sellise nõusolekuta.

Artikkel 3

Kaebused on kirjalikud ja ei ole anonüümsed. Komitee ei võta kaebust vastu, kui see käsitleb konventsiooni osalisriiki, kes ei ole protokolliosaline.

Artikkel 4

1. Komitee vaatab kaebuse läbi alles siis, kui ta on kindlaks teinud, et kõik olemasolevad riigisisised õiguskaitsevahendid on ammendatud, välja arvatud juhul, kui selliste õiguskaitsevahendite kohaldamine on põhjendamatult pikaajaline või tõenäoliselt ebatõhus.

⁵ Resolutsioon 217 A (III).

⁶ Resolutsioon 2200 A (XXI), lisa.

2. Komitee tunnistab kaebuse vastuvõetamatuks, kui:

- a) komitee on sama küsimust juba uurinud või seda on uuritud või uuritakse muu rahvusvahelise uurimis- või lahendamismenetluse raames;
- b) see on konventsiooniga vastuolus;
- c) see on ilmselgelt põhjendamatu või ei ole piisavalt põhjendatud;
- d) tegemist on kaebuse esitamise õiguse kuritarvitamisega;
- e) kaebuse aluseks olevad asjaolud toimusid enne protokolli jõustumist asjaomase osalisriigi suhtes, välja arvatud kui need asjaolud jätkusid pärast seda kuupäeva.

Artikkel 5

1. Komitee võib igal ajal pärast kaebuse saamist ja enne selle põhjendatuse üle otsustamist edastada asjaomasele osalisriigile kiireloomuliseks arutamiseks taotluse, et osalisriik võtaks vajalikud ajutised meetmed, mis võivad olla vajalikud, et vältida väidetava rikkumise ohvrile või ohvritele võimaliku korvamatu kahju tekitamist.

2. Kui komitee kasutab artikli lõike 1 alusel oma kaalutusõigust, ei tähenda see otsust kaebuse vastuvõetavuse või põhjendatuse kohta.

Artikkel 6

1. Kui komitee ei pea kaebust vastuvõetamatuks ilma asjaomasele osalisriigile viitamata ja tingimusel, et üksikisik või üksikisikud nõustuvad oma isiku avaldamisega sellele osalisriigile, juhivad komitee konfidentsiaalselt asjaomase osalisriigi tähelepanu protokolli alusel esitatud kaebusele.

2. Asjaomane osalisriik esitab kuue kuu jooksul komiteele kirjalikud selgitused või avaldused, milles selgitatakse küsimust ja võimalikke õiguskaitsevahendeid, mida kõnealune osalisriik on rakendanud.

Artikkel 7

1. Komitee vaatab läbi protokolli alusel saadud kaebused, võttes arvesse kogu teavet, mis on talle kättesaadavaks tehtud üksikisikute või üksikisikute rühmade poolt või nende nimel ja asjaomase osalisriigi poolt, tingimusel et teave edastatakse asjaomastele pooltele.

2. Komitee vaatab protokolli alusel esitatud kaebused läbi kinnistel koosolekutel.

3. Pärast kaebuse läbivaatamist edastab komitee oma seisukohad kaebuse kohta koos võimalike soovitustega asjaomastele pooltele.

4. Osalisriik võtab nõuetekohaselt arvesse komitee seisukohti ja võimalikke soovitusi ning esitab komiteele kuue kuu jooksul kirjaliku vastuse, mis sisaldab teavet komitee seisukohtade ja soovitude alusel võetud meetmete kohta.

5. Komitee võib kutsuda osalisriiki üles esitama lisateavet meetmete kohta, mida osalisriik on võtnud komitee seisukohtade või soovitude alusel, sealhulgas, kui komitee peab seda vajalikuks, osalisriigi järgmistes konventsiooni artikli 18 kohastes aruannetes.

Artikkel 8

1. Kui komitee saab usaldusväärset teavet, mis viitab konventsioonis sätestatud õiguste rasketele või pidevale rikkumisele osalisriigi poolt, kutsub komitee seda osalisriiki üles tegema koostööd teabe läbivaatamisel ja esitama sel eesmärgil asjaomase teabe kohta märkusi.

2. Võttes arvesse kõiki asjaomase osalisriigi esitatud tähelepanekuid ja muud talle kättesaadavat usaldusväärset teavet, võib komitee määrata ühe või mitu oma liiget uurimist tegema ja komiteele selle tulemustest kiiresti aru andma. Põhjendatud juhtudel ja osalisriigi nõusolekul võib uurimine hõlmata käiku tema territooriumile.

3. Pärast sellise uurimise tulemuste läbivaatamist edastab komitee need tulemused koos märkuste ja soovitudega viivitamata asjaomasele osalisriigile.

4. Asjaomane osalisriik esitab komiteele oma tähelepanekud kuue kuu jooksul pärast komitee edastatud uurimistulemuste, märkuste ja soovitude saamist.

5. Uurimine tehakse konfidentsiaalselt ja menetluse kõigis etappides taotletakse osalisriigi koostööd.

Artikkel 9

1. Komitee võib paluda asjaomasel osalisriigil kirjeldada konventsiooni artikli 18 kohases aruandes üksikasjalikult, milliseid meetmeid ta on võtnud protokolli artikli 8 alusel tehtud uurimise tulemusel.

2. Vajaduse korral võib komitee pärast artikli 8 lõikes 4 nimetatud kuuekuulise tähtaja möödumist paluda asjaomasel osalisriigil teavitada teda uurimise tulemusel võetud meetmetest.

Artikkel 10

1. Osalisriik võib konventsioonile alla kirjutades või seda ratifitseerides või sellega ühinedes deklareerida, et ta ei tunnista komitee pädevust teha artiklites 8 ja 9 sätestatud toiminguid.

2. Käesoleva artikli lõike 1 kohase deklaratsiooni teinud osalisriik võib selle deklaratsiooni igal ajal tagasi võtta, teatades sellest peasekretärile.

Artikkel 11

Osalisriik võtab kõik vajalikud meetmed tagamaks, et tema jurisdiktsiooni alla kuuluvaid üksikisikuid ei väärkohelda ega hirmutata protokollikohase suhtlemise tõttu komiteega.

Artikkel 12

Komitee lisab konventsiooni artikli 21 kohasesse aastaaruandesse kokkuvõtte oma protokollikohasest tegevusest.

Artikkel 13

Osalisriik kohustub tegema konventsiooni ja protokolliga laialdaselt teatavaks ja need avalikustama ning hõlbustama juurdepääsu teabele komitee seisukohtade ja soovitude kohta, eelkõige selle osalisriigiga seotud küsimustes.

Artikkel 14

Komitee töötab välja oma töökorra, mida ta peab talle protokolliga antud ülesandeid täites järgima.

Artikkel 15

1. Protokoll on allakirjutamiseks avatud riikidele, kes on konventsioonile alla kirjutanud, selle ratifitseerinud või sellega ühinenud.
2. Protokolliga peavad ratifitseerima riigid, kes on konventsiooni ratifitseerinud või sellega ühinenud. Ratifitseerimiskirjad antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.
3. Protokoll on ühinemiseks avatud riikidele, kes on konventsiooni ratifitseerinud või sellega ühinenud.
4. Ühinemine toimub ühinemiskirja hoiuleandmisega Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

Artikkel 16

1. Protokoll jõustub kolm kuud pärast päeva, mil Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile antakse hoiule kümnes ratifitseerimis- või ühinemiskiri.

2. Kui riik ratifitseerib protokollu või ühineb protokolliga pärast selle jõustumist, jõustub protokoll selle riigi suhtes kolm kuud pärast tema ratifitseerimis- või ühinemisdokumendi hoiuleandmise kuupäeva.

Artikkel 17

Protokollu suhtes ei ole lubatud teha reservatsioone.

Artikkel 18

1. Osalisriik võib teha ettepaneku protokollu muuta ja esitada selle Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile. Peasekretär edastab muudatusettepanekud seejärel osalisriikidele, paludes neil talle teatada, kas nad pooldavad osalisriikide konverentsi kokkukutsumist, et arutada ja hääletada ettepaneku üle. Kui vähemalt kolmandik osalisriikidest konverentsi pooldab, kutsub peasekretär konverentsi kokku Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni egiidi all. Konverentsil kohalolevate ja hääletavate osalisriikide häälteenamusega vastu võetud muudatused esitatakse heakskiitmiseks Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassambleele.

2. Muudatused jõustuvad, kui need on heaks kiitnud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee ja protokollu osalisriigid kahekolmandikulise häälteenamusega kooskõlas oma põhiseaduslike menetlustega.

3. Kui muudatused jõustuvad, on need siduvad nende osalisriikide suhtes, kes on need heaks kiitnud, teiste osalisriikide suhtes on endiselt siduvad protokoll ja varasemad muudatused, mille nad on heaks kiitnud.

Artikkel 19

1. Osalisriik võib protokollu alati denonsseerida Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile saadetava kirjaliku teatega. Denonsseerimine jõustub pärast kuue kuu möödumist päevast, mil peasekretär on teate kätte saanud.

2. Denonsseerimine ei piira protokollu jätkuvat kohaldamist enne denonsseerimise jõustumiskuupäeva artikli 2 alusel esitatud kaebuste või artikli 8 alusel algatatud uurimise suhtes.

Artikkel 20

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär teavitab riike:

- a) protokollikohasest allakirjutamisest, ratifitseerimisest ja ühinemisest;
- b) protokollu ja artikli 18 kohaste muudatuste jõustumise kuupäevast;
- c) artikli 19 kohasest denonsseerimisest.

Artikkel 21

1. Protokoll, mille araabia-, hiina-, hispaania-, inglise-, prantsuse- ja venekeelne tekst on võrdselt autentsed, antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni arhiivi.
2. Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär edastab protokolli kinnitatud ära kirjad konventsiooni artiklis 25 osutatud riikidele.